

IP-OIKEUTTA NUORILLE

C-ryhmän tehtävät

Perehdy oppimateriaaleihin
tekijänoikeuksista
ja teollisoikeuksista.
(Tussitaikureiden videot sekä
kalvoesitys opettajan johdolla).

1. Yhdistä käsiteparit

IP-oikeudet

Tekijänoikeutta lähellä oleva oikeus, joka on mm. esittäväällä taiteilijalla ja tuottajalla.

Tekijänoikeus

Yksinoikeus mm. keksintöön tai merkkiin, mikä estää muita hyödyntämästä sitä ilman lupaa.

Lähioikeus

Yksinoikeus, jonka keksijä tai yritys voi hakea keksinnölleen.

Moraaliset oikeudet

Tekijän- ja teollisoikeudet

Tuotevääreennös

Erottamisväline, jolla tavarat tai palvelut erotetaan kilpailijoiden vastaavista.

Taloudelliset oikeudet

Yksinoikeus, joka suojaa tuotteen ulkomuotoa.

Teollisoikeus

Kaupallinen tuote, johon on ilman lupaa liitetty toisen yrityksen tavaramerkki tai siihen sekoitettavissa oleva merkki.

Tavaramerkki

Oikeus päättää teoksen kappaleen valmistamisesta ja yleisön saataviin saattamisesta.

Patentti

Oikeus tulla mainituksi teoksen tekijänä ja kielto käyttää teosta tekijää loukkaavassa yhteydessä.

Mallioikeus

Tekijälle automaattisesti syntyvät taloudelliset ja moraaliset oikeudet teokseensa.

2. Mihin oikeuteen tai oikeuksiin alla olevat asiat liittyvät?

Yhdistä: tekijänoikeus, lähioikeus, patentti, tavaramerkki, mallioikeus, ei IP-oikeutta

Tekijänoikeus	<i>Kännykkä</i>
	<i>Tuulen- ja vedenpitävät urheiluvaatteet</i>
Lähioikeus	<i>Lääkkeet</i>
	<i>Valokuva</i>
Tavaramerkki	<i>Lakiteksti</i>
	<i>Kuivashampoo</i>
Patentti	<i>Elokuva</i>
	<i>Viranomaisen päätös</i>
Mallioikeus	<i>Tietokonepeli</i>
	<i>Nettilehti</i>
Ei IP-oikeutta	<i>Nopeasti lämpenevä saunan kiuas</i>
	<i>Konsertti</i>
	<i>Design-huonekalu</i>

3. Tutustu PRH:n Patentoinnin ABC -alisivuston kohtiin ”Millaiseen keksintöön voi saada patentin?” sekä ”Suoja keksintösi”, ja vastaa kysymyksiin a) ja b).

- <https://prh.fi/fi/patentit/patentoinninabc/millaiseenkeksintoon.html>
- <https://prh.fi/fi/patentit/patentoinninabc/suojaakeksintosi.html>

a) Millaisia asioita voi patentoida?

b) Mitä hyötyä yrityksille on patentista? Mainitse ainakin kolme asiaa.

c) Keskustelutehtävä: Etsi ajankohtaista uutisointia patenteista. Voit etsiä uutisia esimerkiksi yle.fi-sivustolta hakusanalla ”patentti”. Mistä syistä patenteja on myös kritisoitu?

4. Saat kuulla, että tuttavasi on aloittanut väärennettyjen vaatteiden ja asusteiden ostamisen Kiinasta ja niiden edelleen myymisen sosiaalisen median kautta.

Hänen bisneksensä on osoittautunut hyvin tuotteliaaksi, ja ostajat ovat olleet tyytyväisiä aidolta vaikuttaviin tuotteisiin. Valmistaudu kertomaan hänelle, mitä seurauksia ja riskejä tuoteväärennösten hankinnasta ja myynnistä voi olla nuorelle itselleen, tuotteiden ostajille tai alkuperäisille tavaramerkkien haltijoille. Selvitä ensin asiaa hakusanan ”tuoteväärennös” avulla esim. yle.fi-sivustolta tai sivuston facg.fi avulla.

5. Piraattiliike on kansainvälinen liike, joka koostuu mm. eri maiden piraattipuolueista. Voit tutustua internetin avulla esimerkiksi Suomen piraattipuolueen puolueohjelmaan: www.piraattipuolue.fi

• Tutustu myös TTVK:n sivuilla olevaan tietoon piratismista, esimerkiksi www.ttvk.fi/piratismi

a) Millaisia tavoitteita piraattipuolueella on immateriaalioikeuksien suhteen? (mainitse vähintään kolme tavoitetta)

b) Millä piraattipuolue perustelee vaatimuksiaan? (mainitse vähintään kolme esimerkkiä)

c) Keskustelutehtävä: Mitä piraattiliikkeen tavoitteiden toteutuminen merkitsisi käytännössä? Pohdi asiaa taiteilijoiden, yritysten ja kuluttajien kannalta.

6. Pääset kesätöihin suomalaiseen peliyhtiöön. Esimiehesi pyytää sinua laatimaan muistion siitä, millä eri tavoin tekijänoikeuksia voisi hyödyntää liiketoiminnassa. Alat selvittämään asiaa esimerkiksi tekemällä hakuja internetissä tunnettujen suomalaisten pelien nimi ja tekijänoikeus -yhdistelmällä.

a) Mitkä ovat tekijänoikeuteen kuuluvia taloudellisia oikeuksia (ks. kalvoesitys)?

b) Millaisia esimerkkejä keksit tai löydät tekijänoikeuksien hyödyntämisestä pelialalla? Mainitse ainakin kolme asiaa. Mistä tekijänoikeuden osa-alueesta on kyse?

7. Olet perustamassa yritystä, joka valmistaa keppihevosta sekä järjestää kepparityöpajoja ja -kilpailuja.

a) Mitä IP-oikeuksia sinun tulisi huomioida? Mitä IP-oikeuksilla voi suojata? Apua saat esimerkiksi PRH:n IPR-huoltokirjasta osoitteessa <https://ipr-huoltokirja.24mags.com/>

b) Olet huolissasi, että joku kopioi tuotettasi ja liikeidea. Miten voit minimoida riskejä?